

**Avizul Comitetului Economic și Social European privind sărăcia infantilă și bunăstarea copiilor
(aviz exploratoriu)**

(2011/C 44/06)

Raportor general: **dna KING**

Într-o scrisoare din data de 28 aprilie 2010, în temeiul articolului 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, dna Laurette Onkelinx, viceprim-ministru și ministru belgian al afacerilor sociale și al sănătății publice, a solicitat Comitetului Economic și Social European, în numele viitoarei Președinții belgiene, elaborarea unui aviz exploratoriu privind

Sărăcia infantilă și bunăstarea copiilor (aviz exploratoriu).

La 25 mai 2010, Biroul a însărcinat Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă.

Având în vedere caracterul urgent al lucrărilor, Comitetul Economic și Social European a numit-o pe dna Brenda KING raportor general în cadrul celei de-a 464-a sesiuni plenare din 14 și 15 iulie 2010 (ședința din 14 iulie 2010) și a adoptat prezentul aviz cu 113 voturi pentru, 6 voturi împotriva și 14 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 În UE, 20 de milioane de copii sunt expuși în prezent riscului sărăciei. Procentul copiilor care trăiesc în sărăcie este chiar mai mare decât al adulților aflați în aceeași situație (20 % față de 16 %), previziunile fiind că și mai mulți copii vor ajunge sub pragul sărăciei din cauza crizei economice. Însăși existența sărăciei în rândul copiilor ce trăiesc în UE este dovada că acestora li se refuză drepturile cele mai importante.

1.2 Lipsa de acțiune în combaterea sărăciei în rândul copiilor va avea repercusiuni negative asupra viitoarei bunăstări a Uniunii Europene. Realizarea Strategiei Europa 2020 depinde de prefigurarea unei generații tinere educate, sănătoase și încrezătoare. Atât existența atâtor copii expuși riscului sărăciei, cât și măsura în care sărăcia se moștenește de la o generație la alta reprezintă capete de acuzare la adresa politicilor actuale ale UE de protejare a persoanelor celor mai vulnerabile din societate, aceste politici eșuând.

1.3 Sărăcia în rândul copiilor și bunăstarea acestora reprezintă aspecte multidimensionale. Rezultatele diverselor rapoarte arată că o serie de factori, inclusiv lipsurile materiale, lipsa accesului la servicii medicale de bază, a unei locuințe decente și a educației contribuie la această problemă. În general, se consideră că acești factori sunt legați și interdependenți, soluționarea problemei trebuind să țină seama de această realitate.

1.4 Sărăcia și lipsurile împiedică milioane de copii să pornească bine în viață și să-și dezvolte personalitatea. Foarte adesea, măsurile luate în primii ani ai vieții copilului pot avea un impact pozitiv pentru tot restul existenței sale. Este fundamentală elaborarea unor politici adecvate, care să le asigure tuturor copiilor, îndeosebi celor din grupurile marginalizate ale societății, șansa de a-și împlini potențialul și, ca atare, de a contribui în mod pozitiv la construirea viitorului.

1.5 În acest An european de luptă împotriva sărăciei și excluziunii sociale, CESE salută angajamentul politic de care a dat dovadă Consiliul prin decizia sa de a face din reducerea sărăciei unul din cele cinci obiective prioritare ale UE care trebuie atinse până în 2020. Ținta este „reducerea cu 25 % a numărului europenilor care trăiesc sub pragul național de sărăcie, scoțând din sărăcie peste 20 de milioane de oameni” ⁽¹⁾.

1.6 Cu toate acestea, Comitetul deplânge lipsa unui obiectiv specific pentru reducerea sărăciei infantile și promovarea bunăstării copiilor, ținând seama de atenția politică acordată și de larga serie de inițiative pe această temă pe plan comunitar și al statelor membre după 2000.

1.7 Comitetul salută faptul că una din cele șapte inițiative emblematice va fi înființarea unei Platforme europene de combatere a sărăciei, al cărei scop va fi de a „asigura coeziunea socială și teritorială, astfel încât beneficiile creșterii și ale creării de locuri de muncă să fie distribuite echitabil, iar persoanelor care se confruntă cu sărăcia și excluziunea socială să li se ofere posibilitatea de a duce o viață demnă și de a juca un rol activ în societate”.

1.8 CESE recomandă cu hotărâre ca această Platformă să devină cadrul de eradicare a sărăciei infantile și de promovare a bunăstării copiilor, prin elaborarea unor strategii specifice și multidimensionale pentru copii, întemeiate pe drepturile acestora și pe obiectivele care pun accentul pe copii și pe familiile cu copii.

⁽¹⁾ În conformitate cu definiția UE, persoanele expuse „riscului sărăciei” sunt acele persoane care trăiesc într-o gospodărie al cărei venit total echivalat reprezintă mai puțin de 60% din venitul național median echivalat (a fost utilizată scara de echivalență modificată a OCDE).

1.9 Rețeaua UE de experți independenți pe teme de incluziune socială a identificat grupuri specifice de copii care prezintă un risc ridicat de sărăcie extremă. Aceste grupuri sunt următoarele:

- i. copii instituționalizați sau care au fost instituționalizați, copii ai străzii, copii victime ale abuzurilor, maltrătarilor sau neglijenței, copii ai căror părinți au probleme de sănătate mentală, copii plasați, copii fără locuință și copii victime ale violenței casnice sau ale traficului de persoane;
- ii. copii cu dizabilități, copii aparținând minorităților etnice, copii romi, solicitanți de azil sau imigranți tineri;
- iii. copii din regiuni rurale foarte sărace, izolate și lipsite de dotări de bază, precum și copii care trăiesc în marile cartiere de la periferia aglomerațiilor urbane.

1.10 Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene cuprinde și dispoziții referitoare la drepturile copilului, care acordă UE un puternic mandat pentru garantarea supraviețuirii, protecției și dezvoltării copiilor. Acești copii vulnerabili ar trebui să poată fi descriși prin indicatori și obiective proprii în cadrul Platformei europene de combatere a sărăciei.

1.11 CESE sprijină elaborarea de către Comisie a unei recomandări privind sărăcia infantilă și bunăstarea copiilor, care să stabilească principalele obiective strategice și să creeze un cadru de monitorizare constantă, de schimburi, cercetare și evaluări *inter pares*, pentru a contribui la îndeplinirea obiectivelor Strategiei Europa 2020 în materie de combatere a sărăciei.

2. Context

2.1 Începând cu anul 2000, tema sărăciei infantile și a excluziunii sociale a devenit o parte din ce în ce mai importantă a metodei deschise de coordonare socială, fiind recunoscută ca un element-cheie în fiecare Raport comun privind protecția socială și incluziunea socială în perioada 2002-2004. Șefii de state și de guverne din UE au solicitat statelor membre „să facă demersurile necesare pentru a reduce rapid și în mod semnificativ sărăcia infantilă, oferind tuturor copiilor oportunități egale, indiferent de mediul social din care provin” ⁽²⁾.

2.2 În cadrul inițiativei lansate în 2005 de Președinția luxemburgheză a UE, intitulată *Continuarea procesului de incluziune socială în UE (Taking forward the EU Social Inclusion Process)*, s-a pledat în mod explicit pentru o abordare sistematică și cuprinzătoare a problematicei copiilor (*children mainstreaming*) și pentru adoptarea la nivel comunitar a cel puțin unui indicator de descriere a bunăstării copiilor. În 2006, în comunicarea sa privind drepturile copiilor, Comisia Europeană a acordat atenție specială aspectelor de integrare socială a minorilor și importanței acestui proces pentru UE. În ianuarie 2008, a fost

adoptat oficial un raport analitic elaborat de un grup operativ al UE privind sărăcia infantilă și bunăstarea copiilor, împreună cu recomandări corespunzătoare. La sfârșitul anului 2009, documentul de lucru al Comisiei privind strategia Europa 2020 a recunoscut faptul că sărăcia infantilă și excluziunea socială a copiilor reprezintă una din problemele sociale pe termen lung ale UE, care a fost agravată de criza economică și financiară. În martie 2010, un consorțiu condus de Institutul de cercetare socială TARKI a redactat pentru Comisia Europeană un raport detaliat privind sărăcia infantilă și bunăstarea copiilor în Uniunea Europeană.

2.3 Tratatul de la Lisabona din 2009 include promovarea drepturilor copiilor printre obiectivele explicite ale UE. În cadrul conferinței de deschidere a Anului european de luptă împotriva sărăciei și excluziunii sociale (2010), președintele Comisiei, dl Barroso, exorta: „să reducem până în 2020 rata sărăciei pentru toată populația, în special pentru copii și bătrâni, pentru că cifrele actuale sunt inadmisibile”. Belgia, care deține Președinția UE în semestrul al doilea din 2010, a introdus combaterea sărăciei infantile și promovarea bunăstării copiilor printre prioritățile sale.

3. Sărăcia infantilă și bunăstarea copiilor în UE

3.1 Sărăcia infantilă

3.1.1 Sărăcia infantilă și bunăstarea copiilor constituie provocări majore pentru întreaga Uniune Europeană. Cu toate acestea, amploarea și gravitatea problemei variază considerabil de la o țară la alta și, în multe state membre, chiar de la o regiune la alta. Astfel, datele statistice din 2007 ale UE privind veniturile și condițiile de viață (UE-SILC) arată următoarele ⁽³⁾:

- 20 % dintre copiii Uniunii Europene sunt expuși riscului sărăciei ⁽⁴⁾, față de 16 % pentru totalul populației. Acest risc este mai ridicat în cazul copiilor din toate statele membre, cu excepția următoarelor: Cipru, Danemarca, Estonia, Finlanda, Germania și Slovenia (riscul este egal cu media generală în Letonia). Procentul copiilor care riscă să intre în sărăcie este situat chiar între 30 și 33 % în două țări (România și Bulgaria), este cuprins între 23 și 25 % în cinci țări (Grecia, Italia, Polonia, Spania și Regatul Unit), iar în alte cinci țări (Cipru, Danemarca, Finlanda, Slovenia și Suedia) acesta variază între 10 și 12 %.
- Este esențial ca aceste date să fie completate cu cele referitoare la diferența riscului de sărăcie la nivel național ⁽⁵⁾, care arată „cât de săraci sunt copiii săraci”, cu alte cuvinte – gravitatea riscului de sărăcie infantilă. Diferența riscului de sărăcie infantilă variază de la 13 % în Finlanda și 15 % în Franța, până la 40 % în România și 44 % în Bulgaria. În majoritatea statelor membre, riscul sărăciei tinde să crească odată cu vârsta.

⁽³⁾ Cf. site-ul Eurostat, organismul de statistică al Uniunii Europene: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/themes>.

⁽⁴⁾ Un copil „expus riscului sărăciei” este acel copil care trăiește într-o gospodărie „expusă riscului sărăciei”, cu alte cuvinte o gospodărie al cărei venit total echivalat reprezintă mai puțin de 60% din venitul național median echivalat.

⁽⁵⁾ „Diferența mediană relativă a riscului de sărăcie” (în cazul nostru: diferența riscului de sărăcie) măsoară distanța dintre venitul median echivalat al celor care trăiesc sub pragul de sărăcie și valoarea pragului riscului de sărăcie, fiind exprimat ca procent din acest prag.

⁽²⁾ Consiliul European de la Bruxelles, 23-24 martie 2006, Concluziile Președinției, 7775/1/06 rev 1, pct. 72.

— Dacă se ia în considerare sărăcia financiară, un alt parametru important este cel al duratei, cu alte cuvinte – cât de lungă este perioada în care copiii trăiesc sub pragul sărăciei. Așa cum subliniază raportul TARKI mai sus menționat, „deși riscul sărăciei infantile într-un anume an oferă o indicație cu privire la pericolul lipsurilor și al excluziunii sociale cu care se confruntă copiii, riscul este cu mult mai mare dacă venitul acestora se situează mai mulți ani sub pragul de sărăcie.” În cazul celor 20 de țări pentru care oferă date ancheta UE-SILC, raportul TARKI arată că procentul copiilor care trăiesc în gospodării expuse riscului de sărăcie în fiecare an din perioada 2005-2007 variază de la 4-6 % (în Austria, Cipru, Finlanda, Slovenia și Suedia) la 13-16 % (în Italia, Lituania, Luxemburg, Polonia și Portugalia).

3.2 Lipsurile materiale

3.2.1 Definiția pe care UE o dă copiilor expuși riscului de sărăcie se bazează pe numărul copiilor aparținând familiilor cu venituri mici. Deși important, acest parametru este insuficient, dat fiind că nu include toate elementele de care are nevoie un copil pentru a porni în viață cu șanse. Copiii pot locui în locuințe care nu corespund normelor sau pot să nu o aibă locuință, pot să trăiască în cartiere abandonate, să fie obligați să se obișnuiască cu niveluri înalte de infracționalitate, cu o sănătate degradată și cu alimentație săracă, cu riscuri ridicate de accidente și de rănire, cu maltratări și hărțuială, cu acces redus la asistență instituțională sau la servicii socio-familiale, cu un handicap în ceea ce privește educația și cu opțiuni educative de slabă calitate, cu posibilități reduse de acces la locurile de joacă, la echipamentele sportive și recreative și la activitățile culturale sau cu lipsa acestora. Unii dintre copii trebuie să facă față mai multor astfel de handicapuri care, acumulându-se, pot interacționa și se pot potența reciproc, adâncind astfel încercările cauzate de sărăcie și de excluziunea socială și favorizând moștenirea acestora de la o generație la alta.

3.2.2 Pentru toți copiii din UE, rata lipsurilor materiale se situează la un nivel identic cu cea a riscului de sărăcie (20 %). Cu toate acestea, lipsurile materiale variază în măsură mai mare de la un stat membru la altul: de la 4-10 % (în Luxemburg, cele trei țări nordice, Țările de Jos și Spania), la 39-43 % (în Ungaria, Letonia și Polonia), 57 % (România) și 72 % (Bulgaria). Reamintim că riscul de sărăcie nu variază decât între 10 % și 33 %. Această variație puternică în ce privește lipsurile materiale reflectă diferențele între standardele medii de viață din statele membre, dar și din interiorul acestora.

3.2.3 Rata lipsurilor materiale pentru *copiii expuși riscului de sărăcie* este de 46 %, cu diferențe considerabile: de la 18-28 % (Danemarca, Luxemburg, Țările de Jos, Spania, Suedia) la 72-96 % (Bulgaria, Ungaria, Letonia, România). În ceea ce-i privește pe copiii situați deasupra pragului de sărăcie, rata medie a lipsurilor materiale pentru UE este de 13 %. Din nou, marja de fluctuație între statele membre este foarte mare: 1-6 % (Danemarca, Luxemburg, Țările de Jos, Spania, Suedia) și 35-62 % (Bulgaria, Ungaria, Letonia, România).

3.2.4 CESE recomandă ca, printre indicatori, să fie incluse și rata națională a riscului de sărăcie, pragurile riscului de sărăcie și rata națională a lipsurilor materiale.

3.3 Copiii cei mai expuși riscului de sărăcie

3.3.1 Familii monoparentale și familii numeroase

3.3.1.1 Copiii care trăiesc în familii monoparentale și în familii numeroase sunt cei mai expuși riscului în practic toate țările. Datele furnizate pentru 2007 de UE-SILC arată că, la nivelul UE, 34 % dintre copiii trăind în familii monoparentale sunt expuși riscului de sărăcie, procentele variind de la 17-24 % (Danemarca, Finlanda, Suedia) la 40-45 % (Estonia, Irlanda, Lituania, Luxemburg, România, Regatul Unit) și până la 54 % (Malta). În ceea ce îi privește pe copiii din familiile numeroase (cele alcătuite din 2 adulți și 3 sau mai mulți copii), riscul de sărăcie la care sunt expuși aceștia în UE este de 25 %. Procentele variază în acest caz de la 12-15 % (Germania, Finlanda, Suedia, Danemarca, Slovenia) la 41-55 % (Italia, Letonia, Portugalia, România) și până la 71 % (Bulgaria).

3.3.2 Familii în care niciun adult nu lucrează

3.3.2.1 În *Ancheta asupra forței de muncă (EU Labour Force Survey – LFS)* din 2007 se arată că 9,4 % dintre copii trăiesc în gospodării în care nu lucrează niciun adult, procentul variind de la 2,2-3,9 % (Cipru, Grecia, Luxemburg și Slovenia) la 12 % în Belgia, 12,8 % în Bulgaria, 13,9 % în Ungaria și 16,7 % în Regatul Unit (%). Acești copii sunt expuși în medie riscului de sărăcie în proporție de 70 %, riscul cel mai scăzut înregistrându-se în Danemarca și Finlanda (47-49 %), iar cel mai înalt – în Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, Lituania, Portugalia, România și Slovacia (81-90 %).

3.3.2.2 În ceea ce privește lipsurile materiale, existența familiilor cu copii în care nimeni nu exercită o activitate remunerată are efecte considerabile atât asupra condițiilor curente de viață ale copiilor, cât și asupra viitorului acestora. Lipsa unui loc de muncă nu înseamnă doar probleme financiare potențiale, consecințele faptului că nici un adult din familie nu lucrează putând îngriji oportunitățile actuale sau viitoare ale copiilor de a participa pe deplin la viața socială.

3.3.3 Copii expuși unui risc de sărăcie extremă

3.3.3.1 Rețeaua UE de experți independenți pe teme de incluziune socială a identificat grupuri specifice de copii care prezintă un risc ridicat de sărăcie cronică sau extremă. Această reiese în special din planurile naționale de acțiune privind incluziunea ale diverselor state membre și din numeroase proiecte de schimburi transnaționale. Aceste grupuri cuprind: copii cu dizabilități, copii aparținând minorităților etnice (în special, romii), tineri solicitanți de azil și imigranți, copii victime ale abuzurilor, maltratărilor sau neglijenței, copii ai căror părinți au

(⁶) Cf. site-ul Eurostat: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/themes>.

probleme de sănătate mentală, copii instituționalizați, copii ai străzii și copii care sunt victime ale violenței casnice sau ale traficului de persoane, copii din regiuni rurale foarte sărace, izolate și lipsite de dotări de bază, precum și copii care trăiesc în marile cartiere de la periferia aglomerațiilor urbane (7). În analiza din 2007 a UE se menționează că situația copiilor din familiile de migranți și din unele minorități etnice devine în „vechile” state membre din ce în ce mai mult un motiv de îngrijorare.

3.4 Efecte pe termen lung și sărăcie intergenerațională

3.4.1 Efecte pe termen lung

3.4.1.1 Din Rapoartele comune privind protecția socială și incluziunea socială reiese că creșterea în condiții de sărăcie limitează dezvoltarea personală și produce efecte pe termen lung pentru dezvoltarea și bunăstarea copiilor și pentru viitoarea lor sănătate și bunăstare ca adulți. Această situație sporește riscul de sărăcie, șomaj și excluziune socială la adulți. Acest tip de efect pe termen lung a fost evidențiat în raportul pe anul 2007, conform căruia „copiii care cresc în condiții de sărăcie au, în comparație cu alți copii de aceeași vârstă aflați într-o situație mai bună, mai puține șanse să obțină bune rezultate școlare, să beneficieze de o bună stare de sănătate, să nu vină în contact cu sistemul de justiție penală și – ca tineri adulți – să aibă acces la piața muncii și, în sens mai larg, la viața socială”.

3.4.2 Sărăcia intergenerațională

3.4.2.1 O altă temă înrudită și recurentă o constituie măsura în care sărăcia este transmisă de la o generație la alta. În unele țări, transmiterea intergenerațională a sărăciei este foarte clară în ce privește educația, fenomenul manifestându-se independent de nivelul de sărăcie infantilă și de excluziune socială al țării. Fasciculul UE-SILC din 2005 privind transmiterea intergenerațională a dezavantajelor a arătat impactul exercitat de *oferta educațională pentru copii* asupra probabilității de sărăcie la vârsta adultă. Astfel, o persoană ai cărei părinți au urmat doar cicluri de formare de nivel primar prezintă de 23 de ori mai multe riscuri să nu beneficieze de nicio calificare formală decât cineva ai cărui părinți au studii superioare.

4. Analiză comparativă, monitorizare și evaluare

4.1 O miză majoră, căreia trebuie să i se acorde atenție specială, este nevoia unor operații riguroase de analiză comparativă (*benchmarking*), monitorizare și evaluare, care să devină elemente centrale și vizibile, atât la nivel național, cât și comunitar.

(7) Acest model este confirmat de raportul din 2007 al rețelei de experți independenți din UE pe teme de incluziune socială, care au conchis că „două grupuri de copii se disting într-un număr semnificativ de țări ca fiind expuși unui risc foarte ridicat de sărăcie cronică și de excluziune socială: copiii instituționalizați în prezent sau care au fost instituționalizați în trecut și copiii romi. Cu toate acestea, există și cazuri ce prezintă numeroase alte situații: copii obligați să muncească, copii care sunt victime ale violenței, ale abuzului sexual, ale traficului de persoane, copii dependenți de diferite substanțe și implicați în infracțiuni, copii cu dizabilități, minori neînsoțiți, copii care trăiesc în familii fără domiciliu și copii ai străzii”. (Frazer și Marlier, 2007).

4.2 În acest scop, se recomandă următoarele:

- instituirea unui proces prin care Comisia și statele membre să exploreze modalitățile prin care pot conferi mai multă vizibilitate obiectivelor sociale ale UE, cuantificându-le și făcându-le realizabile la nivel comunitar;
- asigurarea riguroasă și regulată a monitorizării și a raportării progreselor înregistrate în direcția obiectivelor fixate la nivelul UE și la cel național și a ameliorării rezultatelor prevăzute în seria de indicatori conveniți la nivelul UE;
- asigurarea organizării unor evaluări *inter pares*, pentru discutarea rezultatelor acestor activități de monitorizare, în vederea promovării procesului de însușire a politicilor între statele membre și Comisie;
- adoptarea unei abordări mult mai riguroase în cadrul monitorizării și evaluării, punând accentul pe rezultate, și asigurarea caracterului regulat al analizelor critice independente ale progreselor făcute în atingerea obiectivelor. Elementele-cheie sunt următoarele:
 - includerea indicatorilor comuni într-un mod mai sistematic în cadrele naționale de monitorizare și de analiză ale statelor membre, astfel încât învățarea reciprocă să fie îmbunătățită;
 - consolidarea capacității statistice la nivel comunitar, național și subnațional, în special prin asigurarea mai promptă a statisticilor sociale (care să cuprindă date privind sărăcia infantilă și bunăstarea copiilor, care să înlesnească monitorizarea impactului crizei financiare și economice în întreaga UE);
 - solicitarea adresată tuturor statelor membre de a institui mecanisme formale de atragere – în mod constant – a organizațiilor societății civile organizate și a experților independenți în monitorizarea și evaluarea politicilor de incluziune socială.

5. Înființarea Platformei europene de combatere a sărăciei

5.1 Consolidarea dimensiunii sociale a UE și – mai ales – atingerea obiectivelor strategiei Europa 2020 vor depinde în mod semnificativ de inițiativa centrală a acestei strategii, și anume Platforma europeană de combatere a sărăciei (PECS).

5.2 PECS trebuie să devină simbolul vizibil al noii Europe sociale. Această platformă trebuie să joace un rol central, astfel încât toate celelalte cadre de intervenție politică a UE (de exemplu, politicile în materie de economie, concurență, educație, sănătate, inovare și mediu) să contribuie la atingerea obiectivelor sociale ale UE, inclusiv obiectivul reducerii sărăciei.

5.3 O prioritate majoră va consta în canalizarea aspectelor ce țin de o protecție socială adecvată (combaterea sărăciei infantile, promovarea bunăstării copiilor și protecția drepturilor acestora) și includerea acestor aspecte în toate strategiile tematice și programele, cuprinzând aici și fondurile structurale. PECS ar trebui să joace un rol central în monitorizarea implementării procesului de evaluare a impactului social și în informarea cu privire la acest proces și la contribuția adusă de alte sectoare ale strategiei Europa 2020 la îndeplinirea obiectivului de reducere a sărăciei.

5.4 Îmbunătățirea legăturilor dintre obiectivele de integrare socială și obiectivele fondurilor structurale ale UE

5.4.1 Ar trebui să existe o mai mare concordanță între obiectivele de integrare socială ale UE și ale statelor membre și utilizarea fondurilor structurale ale UE. În acest context, utilizarea acestor fonduri ar trebui să reprezinte un element-cheie al planurilor naționale de acțiune privind incluziunea. Un exemplu în acest sens a fost propunerea prezentată în 2009 de Comisie, de a permite utilizarea Fondului european de dezvoltare regională (FEDER) pentru sprijinirea măsurilor în sectorul construcției de locuințe pentru comunitățile marginalizate din noile state membre. Aceasta ar contribui semnificativ la sporirea resurselor disponibile pentru inițiativele din acest domeniu.

6. Recomandările CESE

6.1 *Eforturile UE de combatere a sărăciei infantile și de îmbunătățire a situației copiilor*

6.1.1 Date fiind obiectivele generale ale strategiei Europa 2020, ar trebui elaborat un cadru coerent de abordare a sărăciei infantile și a bunăstării copiilor, bazat pe drepturile acestora. Ar trebui stabilit un obiectiv specific al UE, de eradicare a sărăciei infantile și de îmbunătățire a situației copiilor.

6.2 *Resurse corespunzătoare*

6.2.1 Pentru familiile cu copii ar trebui stabilit un venit familial minim, prin transferuri financiare calculate pe baza situației părinților pe piața muncii. De asemenea, ar putea fi asigurat un sprijin financiar pentru toți copiii, prin credite fiscale și/sau alocații financiare universale.

6.2.2 Date fiind eficiența generală la nivel administrativ a acestora, absența stigmatizării sociale și frecvența ridicată a utilizării lor, ar trebui analizată posibilitatea acordării unor alocații generale pentru copii ca instrument esențial de combatere a sărăciei infantile, așa cum rezultă din analiza Comitetului pentru protecție socială (2008).

6.2.3 Dat fiind că riscul de sărăcie pentru copiii din familiile în care adulții nu lucrează este foarte ridicat, ar trebui definit un obiectiv de reducere a decalajului de sărăcie dintre gospodăriile în care nimeni nu lucrează și cele în care, deși adulții lucrează, se confruntă cu starea de sărăcie, pentru a atenua gravitatea

situației de sărăcie în care trăiesc acești copii. Piața muncii ar trebui să sprijine, prin politici active, angajarea părinților și ar trebui asigurate servicii de calitate, ca de exemplu îngrijirea copiilor, pe plan local, într-un mod accesibil și abordabil din punct de vedere financiar.

6.2.4 Ar trebui ca părinții să poată găsi locuri de muncă de calitate pe o piață a muncii incluzivă. Pentru ca aceștia să poată petrece timp cu copiii, este nevoie de politici de promovare a reconcilierii dintre viața profesională și cea familială.

6.2.5 Pentru copiii expuși sărăciei extreme, este necesar să se asigure șanse egale pentru toți, prin intermediul unor politici sociale bine elaborate, și să sporească eforturile care urmăresc atingerea unor rezultate școlare încununate cu succes pentru fiecare copil, pentru ca sărăcia și excluziunea să nu mai fie moștenite de generațiile următoare. Trebuie consolidate politicile de integrare și de combatere a discriminării, mai ales cu privire la imigranți și urmașii acestora, precum și la minoritățile etnice.

6.3 Primii ani ai copilăriei

6.3.1 CESE sprijină recomandările rețelei Eurochild de extindere a gamei de servicii de asistență oferite copiilor, prin adoptarea unei noțiuni cuprinzătoare de servicii, acordate începând cu etapa prenatală și până la vârsta preșcolară, destinate tuturor copiilor și familiilor. Eurochild susține că obiectivele de la Barcelona nu țin seama de bunele practici din domeniul politicii privind copiii de vârstă preșcolară. În legătură cu aceste obiective, CESE consideră că, la nivel comunitar, este nevoie de *standarde de calitate pentru serviciile acordate copiilor în primii ani de viață*, cuprinzând aici îngrijirea și educația copiilor de această vârstă (așa cum a recomandat Rețeaua de servicii de îngrijire a copiilor a Comisiei Europene), care să influențeze elaborarea politicilor și practicile naționale, inclusiv utilizarea fondurilor structurale.

6.4 Sănătate

6.4.1 CESE recomandă ca grupul de lucru al UE privind indicatorii de sănătate să elaboreze indicatori referitori la copii, în vederea monitorizării și evaluării politicilor de sănătate publică și a impactului acestora.

6.4.2 Ar trebui creați și indicatori referitori la sănătatea mentală și la tulburările mentale ale copiilor.

6.4.3 Comunicarea Comisiei privind inegalitățile în materie de sănătate, prevăzută pentru 2012, ar trebui să abordeze sănătatea copiilor.

6.5 Locuințele

6.5.1 Statele membre ale UE ar trebui să pună în practică angajamentele și acțiunile asumate în cadrul celei de-a cincea Conferințe ministeriale privind mediul și sănătatea din martie 2010 în ceea ce privește Planul de acțiune pentru Europa privind mediul și sănătatea copiilor.

6.5.2 Comisia Europeană ar trebui să stabilească, de comun acord cu statele membre, cadrul și orientările referitoare la cuantificarea, monitorizarea și rapoartele privind lipsa unui domiciliu și excluderea locativă, acordând o atenție specială situației copiilor.

6.5.3 Comisia Europeană ar trebui să sprijine și să finanțeze în continuare inițiativele destinate ajutorării statelor membre și candidate în închiderea acelor instituții rezidențiale pentru copii care au o calitate îndoielnică și în a găsi soluții alternative adecvate.

6.6 Protecția împotriva violenței, abuzurilor și exploatării

6.6.1 Comisia Europeană ar trebui să analizeze, împreună cu toate părțile interesate, fezabilitatea definirii unei serii de indicatori privind violența împotriva copiilor, relele tratamente și exploatarea cărora aceștia le cad victimă, care să contribuie la rezolvarea unor probleme precum identificarea, protecția, urmărirea penală și prevenirea, în conformitate cu recomandările formulate în studiul referitor la indicatori (elaborat în 2009 la cererea Agenției UE pentru drepturi fundamentale).

6.6.2 Statele membre ar trebui să pună la punct strategii naționale de prevenire a tuturor formelor de violență și de protecție a copiilor, care să prevadă obiective și alocări bugetare clare, precum și mecanisme locale care să-i ajute pe copii și pe alte persoane să denunțe cazurile de violență.

6.7 Măsuri destinate copiilor

6.7.1 Comisia ar trebui să strângă legăturile cu programul *O Europă cu și pentru copii* al Consiliului European, care evidențiază participarea copiilor la viața socială.

6.7.2 Indicatorii adoptați de comun acord și referitori la insuficiența veniturilor și la lipsurile materiale vor trebui extinși, pentru a cuprinde mai mulți indicatori specifici copiilor. Este important ca acești indicatori să oglindească diversele faze ale dezvoltării copilului și cele mai relevante elemente și să acopere toate vârstele relevante ale copilăriei. Studiul TARKI/APPLICA recomandă să se ia în considerare grupele de vârstă 0-5 ani, 6-11 ani și 12-17 ani și unii parametri precum veniturile, lipsurile materiale, educația, locuința, expunerea la riscuri și participarea la viața socială.

Bruxelles, 14 iulie 2010

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Mario SEPI
